

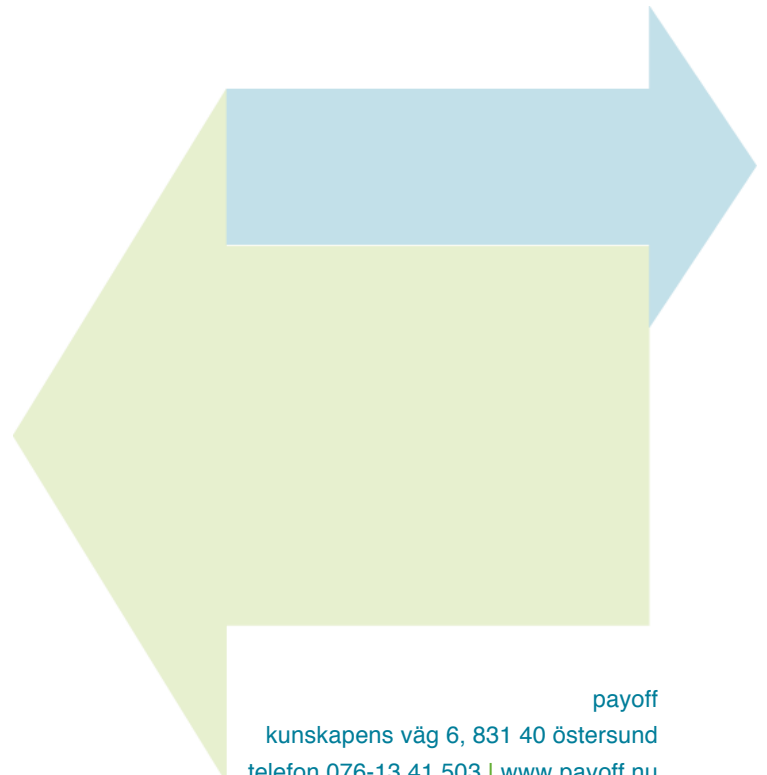
Samhällsekonomiska utvärderingar och analyser

Samhällsekonomisk utvärdering

Projekt Futuro Kristinehamn och Grums Samordningsförbundet Samspelet

Delrapport 2011-05-25

Samordningsförbundet

payoff

kunskapens väg 6, 831 40 östersund
telefon 076-13 41 503 | www.payoff.nu

Bilaga 3.

Vad är NyttoSam?

Modellen NyttoSam har sitt ursprung i ett annat samhällsekonomiskt verktyg, SamPop. Under år 2007 tog payoff över rättigheterna till SamPop från Arbetslivsresurs. SamPop togs ursprungligen fram av Samhall Resurs för ca 10 år sedan. Därefter har modellen vidareutvecklats och uppdaterats och fått namnet NyttoSam. En del av modellen avser programvara, som kontinuerligt uppdateras med förändringar av skatter, ersättningar, normkostnader o s v.

Med stöd av NyttoSam genomför payoff utvärderingar och analyser av projekt och verksamheter, som syftar till att minska utanförskapet i samhället och som skall leda till att individernas självförsörjningsgrad ökar. Uppdraget inbegriper utbildning riktad mot uppdragsgivaren, support under uppgiftsinsamlingen, ev. delrapporter samt en slutrapport som redovisas direkt hos kund.

Kortfattat fungerar programmet på följande sätt: genom att kartlägga en individs livs- och försörjningssituation FÖRE en åtgärdsperiod och sedan jämföra detta med motsvarande situation EFTER åtgärden beräknar NyttoSam de ekonomiska effekter som uppstått. Effekterna beräknas för såväl samhället som helhet, som för olika aktörer. De aktörer som redovisas separat i programmets standardversion är kommun/stad, landsting/region, försäkringskassa, arbetsförmedlingen, övrig stat, staten totalt, försäkringsgivarna och individen själv.

NyttoSam ska ses som ett verktyg, som visar storleksordningen på utfallet av de vidtagna åtgärderna för samhället och respektive aktör. Utfallets precision är till stor beroende av kvaliteten på inmatade uppgifter – ju bättre underlag desto säkrare att utfallet är pålitligt.

Programmets struktur bygger på de lagar, regler och system som gäller i dagens samhälle samt ett antal antaganden och avgränsningar. Skattelagstiftningen, socialförsäkringssystemet, standardkostnader för olika offentliga tjänster, högkostnadsskydd samt regler för olika arbetsmarknadsåtgärder är några av de delar som ingår i programmet.

Trots programmets solida och matematiskt korrekta karaktär vill vi inom payoff betona att alla de ekonomiska konsekvenser, som är kopplade till en individs rehabilitering är svåra att identifiera, mäta och beräkna. Särskilt komplicerat är att beräkna det ekonomiska värdet av ”mjuka” s.k. ”icke-ekonomiska” effekter, som förhöjd livskvalitet, bättre hälsa, minskat lidande m.m. Vi har därför valt att inte ta med sådana effekter i våra kalkyler. Den marginella osäkerhet som finns i programmets utfall gör att vi avrundar de beräknade värdena till jämna tusentals kronor.

Innehåll

Innehåll	2
Sammanfattning.....	3
Inledning	6
Bakgrund och förutsättningar	6
Syfte och mål	6
Avgränsningar och antaganden	7
Rapportens struktur	7
Projektets klassificering.....	9
Ekonomisk analys	10
Samhällsekonomisk potential och verkningsgrad	10
Intäkter	12
Kostnader	13
Resultat/lönsamhet – alla deltagare.....	14
Känslighetsanalyser.....	16
Jämförelser med likartade projekt.....	17
Sammanfattning av den ekonomiska analysen	19
Slutsatser, sammanfattning och diskussion	20
Bakgrund	20
Slutsatser och sammanfattning	20
Bilagor	22
Bilaga 1.....	22
Bilaga 2.	30
Bilaga 3.	30

Sammanfattning

Projekt Futuro genomförs både i Karlstad och samordnat i Kristinehamn och Grums. För att underlätta uppföljningen och utvärderingen av projektet presenteras den samhällsekonomiska utvärderingen i två olika rapporter, eftersom förutsättningarna skiljer sig något på respektive ort.

Denna delrapport avser projekt Futuro i Kristinehamn och Grums.

När det gått 12 månader efter avslutat deltagande för samtliga individer kommer vi att genomföra ytterligare en utvärdering och därefter redovisa två slutrapporter.

Resultat: Samhället som helhet

- Intäkten är på kort sikt (ett år) 596 000 kr vilket motsvarar 40 000 kr per deltagare. På medellång sikt (fem år) är intäkten prognostiserad 3 milj. kr.
- Lönsamheten är på kort sikt negativ, -1 milj. kr, motsvarande cirka -70 000 kr per deltagare. På medellång sikt är lönsamheten prognostiserad till 1,3 milj.kr. Detta resultat förutsätter att det faktiska utfallet efter det första året kvarstår i ytterligare fyra år. Lönsamheten på kort sikt är relaterat till att hela kostnaden för åtgärden belastar år ett. Se alternativ redovisning av resultatet i avsnittet om känslighetsanalyser.
- Lönsamheten kan även uttryckas som att en kronas insats gett 0,36 kr i avkastning på kort sikt och 1,81 kr på medellång sikt.
- Återbetalningstiden är 34 månader.
- Verkningsgraden, uttryckt som utnyttjad potential i relation till tillgänglig potential är sex procent. Konkret innebär det att värdet av deltagarnas arbetsinsats ökat med tre procent och att deras konsumtion/behov av vård, omsorg, handläggning etc. minskat med knappt hälften, 45 procent. Allt räknat på ett års basis.

Resultat: Övriga aktörer

- För kommunen är intäkterna 385 000 kr på kort sikt. Orsaken till det positiva resultatet är främst minskat behov av försörjningsstöd, ökade skatteintäkter och minskad omsorg och handläggning. Lönsamheten är positiv 122 000 kr trots att åtgärds-kostnaden belastar första året. Återbetalningstiden är nio månader. På fem års sikt är lönsamheten prognostiserad till närmare 1,7 milj. kr.
- För landstinget är intäkterna 199 000 kr efter ett år. Lönsamheten är negativ på kort sikt, -64 000 kr. På fem års sikt är resultatet positivt och prognostiserat till cirka 731 000 kr. Lönsamheten är främst kopplad till att majoriteten av deltagarna har väsentligt minskade behov av olika vårdinsatser i efterläget och att kostnaderna redovisas efter ett år. Återbetalningstiden är 16 månader.

- Arbetsförmedlingen har ökade kostnader med 827 000 kr. Orsaken till de ökade kostnaderna är dels att Arbetsförmedlingen subventionerat anställningar och genomfört åtgärder för deltagarna, dels att Arbetsförmedlingen är med och finansierar verksamheten.
- Försäkringskassan har minskade kostnader för fem av de totalt 15 deltagare som ingår i utvärderingen. Som ett resultat av detta uppvisar Försäkringskassan ett positivt resultat efter fem år på cirka 428 000 kr. Återbetalningstiden är 23 månader.
- Staten totalt, dvs. Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen plus övriga effekter som påverkar staten, har en negativ lönsamhet på cirka -1,3 milj. kr. Anledningen till detta är framför allt de ökade kostnaderna för Arbetsförmedlingen och att Försäkringskassan vardera finansierar 25 procent av kostnaderna för projektet. På medellång sikt är lönsamheten också negativ, -2,2 milj. kr.
- Deltagarna har i genomsnitt förbättrat sin disponibla inkomst med 13 300 kr på kort sikt per deltagare och år.

Avslutande kommentarer

Denna delrapport för projekt Futuro i Kristinehamn och Grums bör läsas parallellt med vår andra delrapport för Futuro i Karlstad för att få en helhetsbild av projektet. Vi avvaktar också till slutrapporten med att analysera resultatet ytterligare. I en bilaga finns en presentation, beskrivning, socioekonomisk analys och kommentarer från projektledningen.

Det är viktigt att verksamhetsansvariga, finansierare och genomförare diskuterar vad denna utvärdering hittills gett för kunskaper kring projektets utfall ekonomiskt kopplat till bl. a. socioekonomiska effekter. Konkret innebär det att jämföra det ekonomiska resultatet med hur samhällets olika strukturer, resurser, system, organiserats och samverkat för att arbeta med en helhetssyn för deltagarnas bästa.

I en fortsatt analys är det också viktigt att lyfta fram vilka mervärden, framgångsfaktorer, innovativa arbetsformer som varit bärande för projektet. Några frågor att fundera vidare på:

- Diskutera skillnaden i utfallet av projekt Futuro på respektive ort?
- Har samverkan mellan flera aktörer inneburit ett bättre utnyttjande och hushållande av samhällets resurser?
- Vad har vi lärt oss så här långt och vad kan vi utveckla ytterligare och implementera i de reguljära verksamheterna?
- Vad hade hänt med målgruppen om vi inte haft projekt Futuro eller gjort som vanligt och hur skall deltagarna stöttas i fortsättningen?
- Hur tar vi tag i de förbättringsområden som lyfts fram av projektet?
- Vad sätter vi för ekonomiska mål för kommande projekt och hur uttrycker vi dem i monetära termer?

- Hur går vi från ett kortsiktigt kostnads- till ett socialt investeringsperspektiv? Kan kostnaderna redovisas som en avskrivning över tiden eller en social fond skapas för sociala satsningar?

Inledning

Projekt Futuro i Kristinehamn och Grums drivs och finansieras av Samordningsförbundet Samspelet. Kristinehamns kommun är projektägare. payoff har fått i uppdrag av Samordningsförbundet Samspelet att utvärdera de samhällsekonomiska effekterna för 15 personer som deltagit i projektet Futuro.

Bakgrund och förutsättningar

Målgruppen för projekt Futuro har varit personer med psykisk ohälsa, som dels står långt från arbetsmarknaden och dels saknar egenförsörjning.

Åtgärdstiden har i genomsnitt varit 51 veckor, med en stor spridning mellan deltagarna på 23 och 67 veckor. Åldern för deltagarna har varierat mellan 21 och 47 år, med en medelålder på 33 år. Andelen kvinnor är 60 procent.

Urvalet till denna utvärdering är gjort bland de deltagare som avslutat sitt deltagande i Futuro senast under våren 2011. Slutsatserna i denna utvärdering bygger i första hand på de personer som ingått i urvalet.

Syfte och mål

Syfte

Syftet med Futuro är att samordna insatser mellan Samordningsförbundets fyra parter och därigenom skapa förutsättning för varje deltagare att hitta sin väg mot arbetsmarknaden med hjälp av en individuellt anpassad handlingsplan.

Futuro ska utgå från den enskilda individens behov och inte från parternas olika uppdrag då verksamheten bygger på en helhetssyn och flexibel samverkan.

Mål

Målet är, utifrån styrelsens uppdrag, en samordning av deltagarens behov av insatser så att förutsättningar skapas och aktiviteter samordnas i en individuell handlingsplan. Därigenom ska deltagaren ha möjlighet att förbättra sin förmåga att utföra förvärvsarbete, finna, få och behålla ett arbete, alternativt börja studera.

Mer information om Futuro finns i bilaga 1.

Ytterligare information om Futuro finns också på webben;
<http://www.rarsormland.se/aktuella-insatser/Futuro.aspx>

Kontakt: Ingrid Veileby, ingrid.veileby@karlstad.se

Läs också i bilagan i denna rapport om en närmare beskrivning av Futuro.

Avgränsningar och antaganden

För att klara av att bygga upp matematiska modeller och formler som ligger till grund för föreliggande beräkningar har ett antal avgränsningar, baserade på etablerad nationalekonomisk teoribildning, gjorts. Utan dessa avgränsningar blir sambanden allt för komplexa att beräkna och tolka. Följande avgränsningar har gjorts:

- Inga undanträngningseffekter förekommer. Skapade jobb är ytterligare jobb på arbetsmarknaden.
- Alla resursbesparingar kan omfördelas och användas där behov föreligger även i det korta perspektivet.
- Ev. inkomstökningar för individen leder till ökad konsumtion, inget sparande förekommer.
- Enbart ekonomiska effekter ingår i analysen. Eventuella "icke-ekonomiska" effekter på livskvalitet och välbefinnande ingår inte.
- De ekonomiska effekter som ingår gäller bara den specifika individen. Eventuella indirekta effekter som uppkommer för familj och omgivning ingår inte.
- Programmet förutsätter att allt som produceras av de personer som arbetar/kommer i arbete är efterfrågat på marknaden.
- Den intäkt som staten har i form av moms och indirekta skatter bygger på den produktion som individen åstadkommer och inte den konsumtion som han/hon kan orsaka.
- Programmet förutsätter att utbetalade lönebidrag alltid är anpassade till individens produktivitet, innebärande att arbetsgivaren inte kan göra någon vinst på den del av produktionen som denne kompenseras för med lönebidrag.
- Lönebidraget står i omvänd relation till individens produktivitet.

Rapportens struktur

Rapporten är upplagd så att den inledningsvis redogör för Futuros klassificering. Därefter kommer ett avsnitt som redovisar den ekonomiska analysen. Där beskrivs projektets samhällsekonomiska potential. Sedan redovisas de intäkter som skapats utifrån deltagarnas medverkan i verksamheten. I nästa steg redovisas de samhällsekonomiska kostnader verksamheten haft för deltagarnas medverkan. Slutligen redovisas lönsamheten i form av såväl payoff-tid som en kostnads-/intäktskalkyl på kort och medellång sikt.

Resultaten redovisas dels för samhället som helhet men även för övriga aktörer/aktörer som ingår i samhället; kommunen, landstinget, staten samt individerna/hushållen och försäkringsgivarna. För staten sker en särredovisning för arbetsförmedlingen, försäkringskassan och övrigt inom den statliga sektorn, "övrig stat".

För kommunen och landstinget redovisas även intäkterna på kort och medellång sikt uppdelat i finansiella (bistånd och skatter) och reala (handläggning, utredning m.m.) effekter.

Hur lönsamheten påverkas av eventuella externa faktorer redogörs redovisas i två olika känslighetsanalyser.

I den sista delen i rapporten sammanfattas och analyseras resultatet.

I bilagor finns en presentation av Futuro, tabeller med detaljerad information för de olika nyckeltalen och slutligen en kort presentation av NyttoSam.

Projektets klassificering

payoff har tagit fram ett system för klassificering av olika samverkansprojekt/verksamheter. Det innebär att likvärdiga projekt/verksamheter klassas in i ett antal separata kategorier. Syftet med klassificeringen är att;

1. skapa krav på tydligare målsättning för verksamheten/projektet
2. möjliggöra jämförelser mellan likvärdiga verksamheter - hur bra är resultatet av aktuellt projekt/vår verksamhet jämfört med likartade projekt/verksamheter?
3. underlätta lärandet av vilka åtgärder som leder till effektivitet och bra lönsamhet och, som i sin tur, möjliggör att vi kan satsa på bra åtgärder för kommande projekt/ verksamheter och underlättar en eventuell implementering

Enligt det system för klassificering som payoff tagit fram tillhör Futuro klass T9. Kriterierna för att tillhöra klass T9 är följande;

Steg 1. Verksamheten är utvärderat med vår standardmetod (efterläge jämförs med föreläge). Detta kriterium har uppfyllts.

Steg 2. Verksamhetens mål är primärt att få in deltagarna i arbetslivet. Detta kriterium har uppfyllts.

Steg 3. Utanförskapet är relativt omfattande för deltagarna. Verksamheten har en potential per deltagare i föreläget på 616 000 kr. Detta innebär låg produktion och/eller viss resursförbrukning i föreläget.

Steg 4. Resurserna i verksamheten är stora. Verksamheten har kostat 110 000 kr per deltagare.

Ekonomisk analys

Den ekonomiska analysen är uppdelad i sex delar;

1. Samhällsekonomisk potential och verkningsgrad
2. Intäkter på kort och medellång sikt,
3. Kostnader för vidtagna åtgärder samt
4. Lönsamhet på kort och medellång sikt inklusive payoff - tid
5. Känslighetsanalyser
6. Jämförelse med likartade projekt/verksamheter

Den ekonomiska analysen är även sammanfattad i ett antal diagram som delvis redovisas i detta avsnitt och delvis i bilagor.

Samhällsekonomisk potential och verkningsgrad

I tabell 1 nedan framgår projekt Futuros samhällsekonomiska potential. Med det avses vilket samhällsekonomiskt värde som på kort sikt - 12 månader - maximalt kan uppnås när insatsen startade, kopplat till de 30 individer som ingår i utvärderingen. Ett fullständigt lyckat resultat innebär en verkningsgrad på 100 procent, dvs. att hela den i föreläget tillgängliga potentialen kunnat utnyttjas i efterläget genom projektets drivande.

Begreppsförklaring

Med tillgänglig potential i föreläget avses den potential som fanns att tillgå då deltagarna kom in i verksamheten. Potentialen är fastställd till det samhällsekonomiska värde som motsvaras av skillnaden mellan ett heltidsarbete med genomsnittslön minskat med värdet av deltagarens (eventuella) arbete vid ingång i projektet, plus den (eventuella) reala resursförbrukning i form av vård och omsorg som är kopplat till den enskilda individen vid ingång i verksamheten. För en individ som står utanför arbetsmarknaden och inte överkonsumerar¹ vård eller omsorg utgör potentialen cirka 550 000 kr på ett år. Om alla deltagare skulle ha ett produktivt arbete på heltid och inte någon skulle vara i behov av stödresurser vore potentialen noll.

Högsta potential på individnivå i Futuro var ca 686 000 kr. Detta är kopplat till en individ som i föreläget inte arbetade och som var i behov av vissa vårdresurser. Lägsta potential på individnivå var 526 000 kr. Den totala potentialen på ett års basis utgjorde 9,2 milj. kr vid projektets start, motsvarande 616 000 kr per deltagare.

¹ Med överkonsumtion avses vi den konsumtion som ligger utöver den normala konsumtionen som är kopplat till "livets vardag".

Tabell 1. Sammanställningen visar projektets samhällsekonomiska potential i före- och efterläge samt projektets verkningsgrad

	Kort sikt
Tillgänglig potential i föreläge, varav	9 239 252 kr
produktion	8 450 000 kr
vård, omsorg och handläggning	789 252 kr
Faktisk produktion i föreläge	0 %
Faktisk produktion i efterläge	3 %
Utnyttjad potential, varav	595 515 kr
produktion	239 180 kr
vård, omsorg och handläggning	356 336 kr
Verkningsgrad, varav	6 %
produktion	3 %
vård, omsorg och handläggning	45 %
Kostnad per verkningsgrad	17 004 kr
Kvarvarande potential i efterläge	8 643 737 kr

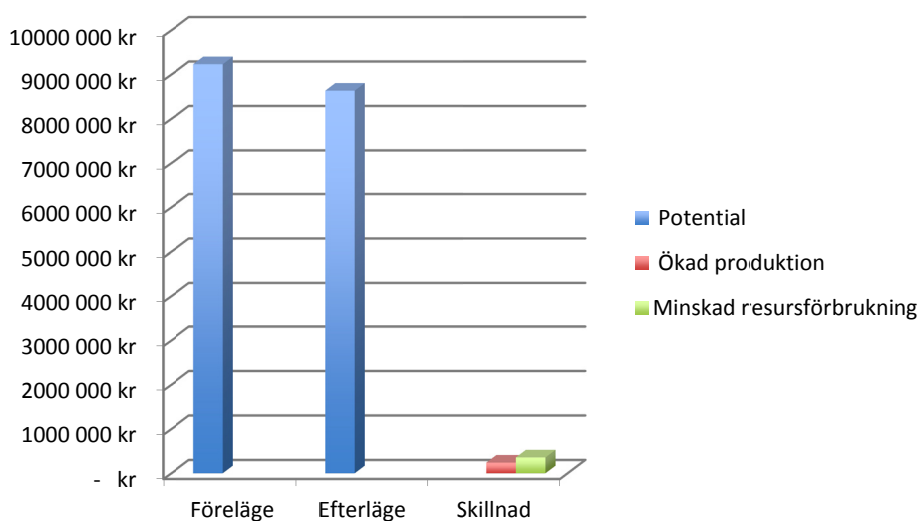
Genom att vissa deltagare kommer in i arbete i kombination med minskat vård- och omsorgsbehov frigörs en del av den ursprungliga, tillgängliga potentialen. Den dag alla kommit in i heltidsarbete utan subventioner och inte konsumerar någon vård och omsorg har all potential frigjorts. Det innebär att minskad potential ska tolkas som att projektet har gått i positiv riktning. I detta fall har potentialen minskat ("utnyttjad potential") med drygt 595 000 kr, vilket motsvarar en verkningsgrad på sex procent².

Beräknar man den långsiktiga potentialen kan det ske på två olika sätt; ett "sannolikt" och ett "teoretiskt". Det sannolika perspektivet, som bygger på en försiktighetsprincip, baseras på antagandet att deltagande individer behåller den status avseende arbete och vårdkonsumtion de har när de lämnar verksamheten under halva tiden fram till förväntad pensionsålder. Det teoretiska perspektivet bygger i sin tur på antagandet att individerna behåller sin status hela tiden fram till maximal pensionsålder, dvs. 67 år. Värdena för det sannolika respektive teoretiska potentialen på lång sikt är 139 milj. kr och 315 milj. kr. Utslaget per deltagare motsvarar det senare 21 milj. kr. Även om dessa belopp till stor del är hypotetiska visar de på vilka enorma potentialer som det ligger i ett reducerat utanförskap!

Potentialens fördelning på produktion och real resursförbrukning

En fördjupad analys som åskådliggör projektets resultat mer i detalj är att beskriva hur deltagarnas potential har utnyttjats dels genom förändrad produktion, dels genom förändrat behov av vård, omsorg och handläggning i efterläget jämfört med föreläget.

² 595 000/9,2 milj. kr = 6 %

Figur 1. Verksamhetens potential i före- respektive efterläge. Den ökade produktionen (röd stapel till höger) inklusive den minskade reala resursförbrukningen (gulgrön stapel till höger) motsvarar en verkningsgrad på kort sikt på sex procent.

De blå staplarna i figur 1 ovan beskriver dels tillgänglig potential i föreläget, dels kvarvarande potential i efterläget. Att stapeln i efterläget är kortare beror på att viss potential (596 000 kr) frigjorts främst genom att behovet av olika resurser minskat i efterläget jämfört med föreläget.

Den produktion som de facto förekom i föreläget var 0 kr. Produktionsutnyttjandet motsvarar således noll procent av den totala produktionspotentialen³ i föreläget medan den ökat till knappt tre procent i efterläget.

Den totala potentialen i föreläget (9,2 milj. kr) var fördelad på möjligt produktionsutrymme (8,4 milj. kr) och möjlig minskad förbrukning av reala resurser (0,8 milj. kr).

Genom viss ökad produktion och framför allt minskat behov av olika resurser har den totala potentialen minskat med sex procent under det första året vilket åskådliggörs av skillnaden mellan de blå staplarna i figuren ovan. I kronor motsvaras det av cirka 595 000 kr, fördelat på 239 000 kr på ökad produktion och 356 000 kr på minskat behov av vård, omsorg och handläggning. Detta resultat åskådliggörs av de båda staplarna till höger.

Intäkter

I tabell 2 nedan redovisas en sammanställning över de intäkter Futuro genererat på kort sikt (ett år) för samhället som helhet samt uppdelat på kommun, landsting och stat.

I tabell 3 följer en motsvarande redovisning för statens olika sektorer samt för individen/hushållet och försäkringsgivarna. De prognostiserade intäkterna på medellång

³ Vad som maximalt kan produceras om alla deltagare är i arbete och arbetar heltid utan subvention

sikt, fem år, redovisas för samhället som helhet samt för vissa sektorer i samhället; kommun, landsting och stat.

Inom den statliga sektorn särredovisas intäkter på medellång sikt även för Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Anledningen till att intäkterna på medellång sikt inte redovisas för övrig stat, individ/hushåll och försäkringsgivarna är att dessa uppgifter inte är så relevanta i sammanhanget. Förutom dessa uppgifter redovisas även spannen i utfallen, dvs. maximi- och minimivärden på intäkterna för de olika sektorerna på individnivå, såväl på kort som på medellång sikt. Likaså redovisar vi medelvärden på de kortsiktiga intäkterna.

Tabell 2. Intäkter på kort och medellång sikt för samhället som helhet samt för den offentliga sektorn.

	Kort sikt, ett år	Maxvärde på individnivå	Minvärde på individnivå	Medellång sikt, fem år
Samhället som helhet	595 515 kr	219 879 kr	-5 805 kr	2 977 577 kr
Kommunen	384 835 kr	151 802 kr	-10 293 kr	1 924 175 kr
Landstinget	198 812 kr	75 642 kr	-4 686 kr	994 062 kr
Staten	-215 786 kr	114 756 kr	-204 426 kr	-1 078 929 kr

Som framgår av tabell 2 beräknas den samhällsekonomiska intäkten, baserad på de 15 deltagarnas produktion och minskade resursförbrukning på kort sikt (ett år) vara 596 000 kr. På medellång sikt (fem år) beräknas intäkten till närmare 3 milj. kr. Intäkt per deltagare på kort sikt är 40 000 kr.

Tabell 3. Intäkter på kort och medellång sikt för statens olika sektorer samt för övriga sektorer i samhället.

	Kort sikt, ett år	Maxvärde på individnivå	Minvärde på individnivå	Medellång sikt, fem år
Arbetsförmedlingen	-564 304 kr	0 kr	-264 128 kr	-2 821 521 kr
Försäkringskassan	138 230 kr	105 861 kr	-27 403 kr	691 152 kr
Övrig stat	210 288 kr	70 668 kr	-1 161 kr	1 051 440 kr
Individerna/hushållen	200 210 kr	130 551 kr	-73 591 kr	1 001 051 kr
Försäkringsgivarna	27 444 kr	9 072 kr	0 kr	137 218 kr

Kostnader

Åtgärdskostnaden för de 15 personer som ingår i utvärderingen har varit 1,6 milj. kr inklusive och 1,3 milj.kr exklusive indirekta skatter. Utslaget per deltagare motsvarar

det en kostnad på 110 000 kr respektive 88 000 kr. Av den totala kostnaden står kommunen och landstinget för 25 procent vardera och staten för 50 procent via Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Sammanställningen finns redovisad i tabell 4.

Tabell 4. Kostnader för projektets genomförande för samhället som helhet samt för berörda aktörer.

	Totalt	Per deltagare
Samhället som helhet ⁴	1 644 034 kr	109 602 kr
Kommun	263 045 kr	17 536 kr
Landsting	263 045 kr	17 536 kr
Arbetsförmedlingen	263 045 kr	17 536 kr
Försäkringskassan	263 045 kr	17 536 kr

Resultat/lönsamhet – alla deltagare

I tabell 5 nedan redovisas en sammanställning över projektets resultat/lönsamhet för samhället som helhet och för kommunen, landstinget, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan samt för staten totalt. Lönsamheten redovisas såväl ur ett kortsiktigt som ett medellångt perspektiv. Dessutom redovisas, där det är relevant⁵, payoff-tiden, vilken anger efter hur lång tid åtgärdskostnaden är ”betald” i form av ökade intäkter och/eller minskade kostnader.

Samhället som helhet

Lönsamheten för samhället är negativ på kort sikt -1 milj. kronor. På medellång sikt är lönsamheten 1,3 milj.kr. Projektkostnaden belastar resultatet efter ett år. Lönsamheten efter fem år är en prognos baserad på utfallet efter första året.

Futuros återbetalningstid är 34 månader. Den positiva lönsamheten på sikt beror till viss del på att flera av deltagarna kommit i arbete men främst på att flera av deltagarna kunnat göra sig mindre beroende av olika offentliga resurser. Värdet av detta överstiger verksamhetens kostnad efter 34 månader.

Avkastningen per satsad krona är 0,36 kr på kort sikt och 1,81 kr på medellång sikt

⁴ Anm. Samhällets kostnader är inklusive indirekta skatter.

⁵ Beräkningen är bara relevant om intäkten är positiv efter ett år

Tabell 5. Lönsamhet på kort och medellång sikt samt payoff-tid för samhället som helhet samt för olika sektorer i samhället.

	Kort sikt, ett år	Maxvärde på individnivå	Minvärde på individnivå	Medellång sikt, fem år	Medelvärde, kort sikt	Payoff-tid
Samhället som helhet	-1 048 519 kr	110 277 kr	-115 407 kr	1 333 542 kr	-69 901 kr	34
Kommunen	121 789 kr	134 266 kr	-27 829 kr	1 661 129 kr	8 119 kr	9
Landstinget	-64 233 kr	58 106 kr	-22 223 kr	731 017 kr	-4 282 kr	16
Staten totalt, varav	-1 333 729 kr	40 226 kr	-278 956 kr	-2 196 873 kr	-88 915 kr	i.v.
Arbetsförmedlingen	-827 350 kr	-17 536 kr	-281 665 kr	-3 084 567 kr	-55 157 kr	i.v.
Försäkringskassan	-124 815 kr	88 324 kr	-44 940 kr	428 107 kr	-8 321 kr	23
Övrig stat	-118 519 kr	48 747 kr	-23 081 kr	722 633 kr	-7 901 kr	
Individerna/hushållen	200 210 kr			1 001 051 kr	13 347 kr	
Försäkringsgivarna	27 444 kr			137 218 kr	1 830 kr	

Kommunen

Kommunen uppvisar ökade intäkter på kort sikt med 385 000 kr. På fem års sikt är intäkten 1,9 milj. kr, vilket motsvarar 128 000 kr per deltagare. Intäkterna kommer främst från minskade kostnader för ekonomiskt bistånd. Dessutom har kostnaderna för omsorg och handläggning minskat. Skatteintäkterna har också ökat pga. höjd sysselsättningsgrad bland deltagarna. Lönsamheten är på kort sikt 122 000 kr och på medellång sikt 1,7 milj. kr. Återbetalningstiden är nio månader.

Eftersom projektet delfinansierats av kommunen påverkar detta lönsamheten första året, men intressant att notera att lönsamheten på lite längre sikt är god. Detta förutsätter att deltagarnas situation inte förändras relativt efter att de avslutat projektet.

Landstinget

Landstinget uppvisar positiva intäkter på såväl kort som medellång sikt, 199 000 kr respektive 994 000 kr. Intäkten efter ett år motsvarar drygt 13 000 kr per deltagare. Det är främst minskade vårdinsatser som resulterat i ökade intäkter. Orsaken till detta är att denna typ av projekt för många av deltagarna – 13 stycken – lett till ett minskat vårdbehov.

Lönsamheten är på kort sikt negativ, -64 000 kr för landstinget. På medellång sikt är lönsamheten positiv, 731 000 kr. Återbetalningstiden är 16 månader.

Arbetsförmedlingen

Arbetsförmedlingen har ökade kostnader med närmare 564 000 kr efter ett år. Inklusivt åtgärds-kostnaden -827 000 kr. Arbetsförmedlingen uppvisar detta resultat pga. ökade kostnader för handläggning, lönesubventioner och andra insatser som satts in

för att bryta utanförskapet. Värt att notera att detta ger en mycket stor potential att på sikt minska lönesubventionerna för deltagarna, vilket också minskar Arbetsförmedlingens kostnader.

Försäkringskassan

Försäkringskassan har minskade kostnader för 5 av de totalt 15 deltagare som ingår i utvärderingen. Som ett resultat av detta uppvisar Försäkringskassan intäkter på kort sikt på cirka 138 000 kr. På medellång sikt är intäkterna drygt 691 000 kr. Lönsamheten är negativ på kort sikt, -125 000 kr. På medellång sikt positiv, 428 000 kr. Återbetalningstid 23 månader.

Staten totalt

Staten totalt, dvs. Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen plus övriga effekter som påverkar staten, har minskade intäkter på -216 000 kr efter ett år och på fem år -2,8 milj. kr. Lönsamheten är negativ på kort sikt, -1,3 milj. kr. Efter fem år också negativ, -2,2 milj. Hälften av kostnaderna för projektet kommer via staten, vilket påverkar lönsamheten för staten totalt. Återbetalningstiden beräknas ej eftersom intäkterna är negativa efter första året.

Individerna/hushållen och försäkringsgivarna.

Deltagarna har fått cirka 200 000 kr i ökade disponibla inkomster på kort sikt. Detta motsvarar 13 300 kr i genomsnitt per deltagare och år. Försäkringsgivarna (avser främst avtalsförsäkringar) får ökade intäkter motsvarande 27 000 kr på kort sikt som en följd av projektet.

Känslighetsanalyser

Känslighetsanalysen syftar till att analysera hur det uppnådda resultatet påverkas om man antar att andra faktorer, än de inom verksamheten vidtagna, påverkat utfallet. Exempel på sådana "exogena variabler" kan vara konjunkturer, händelser i individens privata liv, kortsiktiga undanträngningar etc.

Känslighetsanalys 1.

Om man antar att 25 procent av deltagarna (motsvarande cirka fyra st.) nått sin förbättrade status även utan medverkan i Futuro, hur påverkas lönsamheten för samhället? Beräkningen genomförs på så sätt att vi reducerar intäkten med 25 procent medan den totala kostnaden behålls. Den totala intäkten för samhället reduceras till 447 000 kr medan kostnaden alltjämt är 1,6 milj.kr. Resultatet av detta blir att lönsamheten är -1,2 milj. kr, motsvarande -80 000 kr per deltagare (jämfört med -70 000 kr utan den 25 procentiga reduceringen i intäkt). Återbetalningstiden ökar med elva månader till 45 månader.

Känslighetsanalys, 2

En alternativ känslighetsanalys kan genomföras genom att Futuros kostnad "avskrivs" på exempelvis tio år. Kostnaden per år blir då $1\,644\,000/10 = 164\,400$ kr vilket ger en kortsiktig positiv lönsamhet på cirka 430 000 kr. På fem års sikt är lönsamheten cirka 2,2 milj.kr om "avskrivningen" tillämpas. Motsvarande siffror utan avskrivning är -1 milj. kr och 1,3 milj. kr.

Jämförelser med likartade projekt

Den klassificering av våra utvärderingar som payoff tillämpar möjliggör en relevantare jämförelse mellan likvärdiga projekt och verksamheter, dvs. verksamheter som har liknande förutsättningar. Futuro tillhör, enligt vår klassificeringsterminologi, klass T9. Det innebär att vi utvärderat verksamheten med vår standardmetod, 12 månader före och efter deltagandet, att målet är att få in deltagarna i arbetslivet, att utanförskapet är relativt omfattande och att resurserna i verksamheten är stora.

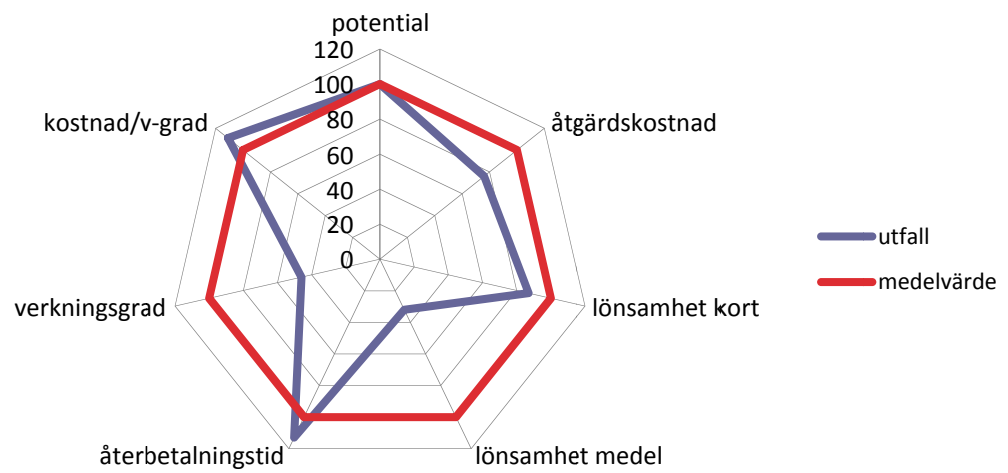
Antalet projekt i klass T9 är totalt tio stycken.

Nyckeltalen – avvikelser från medelvärde

Ett sätt att genomföra en jämförelse med andra projekt inom samma klass är att redovisa de viktigaste nyckeltalen med hjälp av ett s.k. polärt diagram där genomsnittet för nyckeltalen i aktuell klass erhåller värdet 100. Avvikelserna från utfallet i denna utvärdering redovisas därefter procentuellt.

Avvikelserna är beräknade på följande sätt:

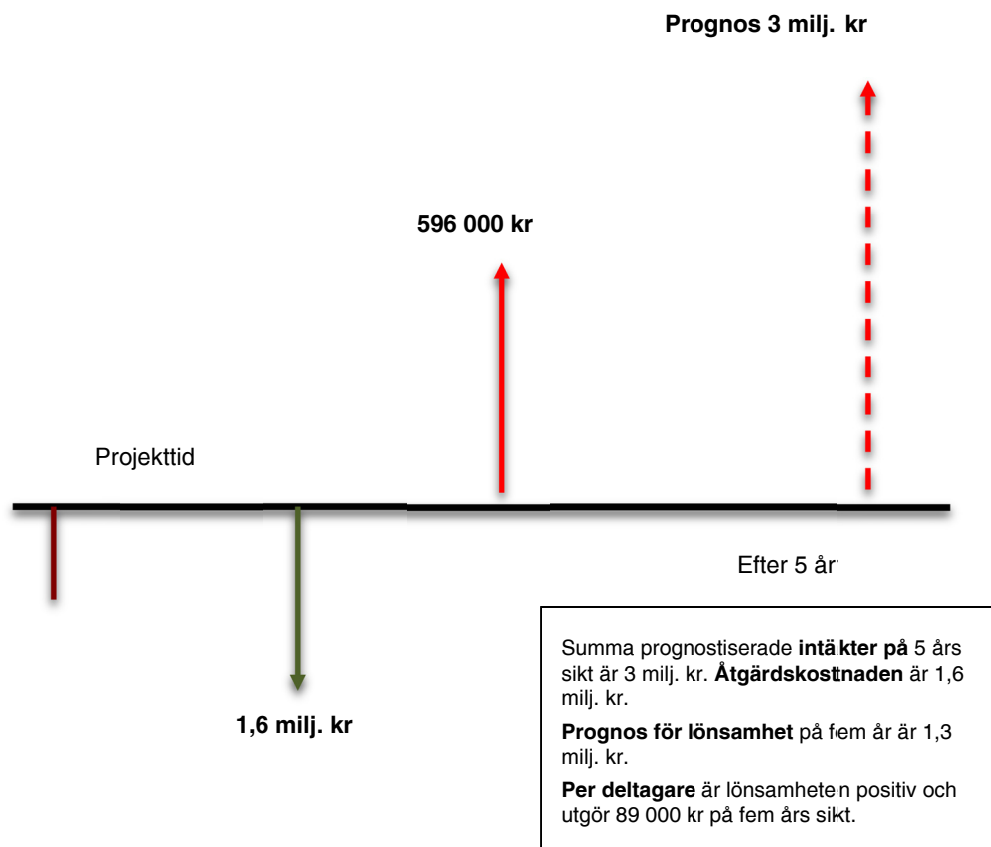
- Potential; $-2\,000/618\,000 = 0$ procent . Medelvärdet motsvarar 100 och utfallet 100.
- Åtgärdskostnaden; $-35\,000/145\,000 = -24$ procent. Medelvärdet motsvarar 100 och utfallet 76.
- Lönsamhet på kort sikt; $-8\,000/-62\,000 = -13$ procent. Medelvärdet motsvarar 100 och utfallet 87.
- Lönsamhet på medellång sikt; $-193\,000/282\,000 = -68$ procent. Medelvärdet motsvarar 100 och utfallet 32.
- Återbetalningstid; $4/30 = 13$ procent. Medelvärdet motsvarar 100 och utfallet 113.
- Verkningsgrad; $-7/13 = -54$ procent. Medelvärdet motsvarar 100 och utfallet 46
- Kostnad per verkningsgrad; $1\,700/15\,300 = 11$ procent. Medelvärdet motsvarar 100 och utfallet 111

Figur 3. Figur som illustrerar de olika nyckeltalens utfall relativt medelvärdet för övriga projekt och verksamheter inom klass T8. Potential, lönsamhet på kort och mellanlång sikt ligger över snittet medan åtgärdskostnaden, återbetalningstid, verkningsgrad samt kostnad per verkningsgrad ligger under snittet.

Sammanfattning av den ekonomiska analysen

I figur 3 nedan sammanfattar vi resultatet av den samhällsekonomiska analysen för de 15 deltagare som ingår i utvärderingen. Den gröna nedåtriktade pilen illustrerar åtgärdskostnaden medan de röda uppåtriktade pilarna illustrerar intäkter på kort och medellång sikt.

Figur 3. Figur som illustrerar projektets åtgärdskostnad samt de intäkter som projektet genererat på kort respektive medellång sikt. Alla värden avser de 15 deltagare som ingått i analysen om inget annat anges.

Slutsatser, sammanfattning och diskussion

Bakgrund

Projekt Futuro genomförs både i Karlstad och samordnat i Kristinehamn och Grums. För att underlätta uppföljningen och utvärderingen av projektet presenteras den samhällsekonomiska utvärderingen i två olika rapporter, eftersom förutsättningarna skiljer sig något på respektive ort.

Denna delrapport avser projekt Futuro i Kristinehamn och Grums.

När det gått 12 månader efter avslutat deltagande för samtliga individer kommer vi att genomföra ytterligare en utvärdering och därefter redovisa två slutrapporter.

Slutsatser och sammanfattning

Denna delrapport för projekt Futuro i Kristinehamn och Grums bör läsas parallellt med vår andra delrapport för Futuro i Karlstad för att få en helhetsbild av projektet. Vi avvaktar också till slutrapporten med att analysera resultatet ytterligare. I en bilaga finns en presentation, beskrivning, socioekonomisk analys och kommentarer från projektledningen.

Det är viktigt att verksamhetsansvariga, finansiärer och genomförare diskuterar vad denna utvärdering hittills gett för kunskaper kring projektets utfall ekonomiskt kopplat till bl. a. socioekonomiska effekter. Konkret innebär det att jämföra det ekonomiska resultatet med hur samhällets olika strukturer, resurser, system, organiserats och samverkat för att arbeta med en helhetssyn för deltagarnas bästa.

I en fortsatt analys är det också viktigt att lyfta fram vilka mervärden, framgångsfaktorer, innovativa arbetsformer som varit bärande för projektet. Några frågor att fundera vidare på:

- Diskutera skillnaden i utfallet av projekt Futuro på respektive ort?
- Har samverkan mellan flera aktörer inneburit ett bättre utnyttjande och hushållande av samhällets resurser?
- Vad har vi lärt oss så här långt och vad kan vi utveckla ytterligare och implementera i de reguljära verksamheterna?
- Vad hade hänt med målgruppen om vi inte haft projekt Futuro eller gjort som vanligt och hur skall deltagarna stöttas i fortsättningen?
- Hur tar vi tag i de förbättringsområden som lyfts fram av projektet?
- Vad sätter vi för ekonomiska mål för kommande projekt och hur uttrycker vi dem i monetära termer?

- Hur går vi från ett kortsiktigt kostnads- till ett socialt investeringsperspektiv? Kan kostnaderna redovisas som en avskrivning över tiden eller en social fond skapas för sociala satsningar?

Rapporten är sammanställd av payoff, 2011-05-25

Sven Vikberg

Claes Malmquist

sven@payoff.nu

claes@payoff.nu

Kontaktperson payoff: Sven Vikberg.

Kontaktperson för projekt Futuro, Samordningsförbundet Samspelet är Ingrid Veileby, ingrid.veileby@karlstad.se

Tack för hjälpen med datainsamlingen, Ingrid!

Bilagor

- Presentation av Futuro, Samordningsförbundet Samspelet. Presentation och kommentarer är skrivna av projektets genomförare.
- Kompletterande tabell, samhällsekonomisk utvärdering.
- Presentation av NyttoSam.

Bilaga 1

Projektnamn

Projekt Futuro, Kristinehamn och Grums.

Projektägare

Karlstads kommun.

Projektgenomförare

Samordningsförbundet Samspelet.

Projektfinansiär

Samordningsförbundet Samspelet.

Syfte och mål

Syfte

Syftet med Futuro är att samordna insatser mellan Samordningsförbundets fyra parter och därigenom skapa förutsättning för varje deltagare att hitta sin väg mot arbetsmarknaden med hjälp av en individuellt anpassad handlingsplan.

Futuro ska utgå från den enskilda individens behov och inte från parternas olika uppdrag då verksamheten bygger på en helhetssyn och flexibel samverkan.

Mål

Målet är, utifrån styrelsens uppdrag, en samordning av deltagarens behov av insatser så att förutsättningar skapas och aktiviteter samordnas i en individuell handlingsplan. Därigenom ska deltagaren ha möjlighet att förbättra sin förmåga att utföra förvärvsarbete, finna, få och behålla ett arbete, alternativt börja studera.

För deltagaren

Efter 3 månaders deltagande ska en stegförflyttning ha skett mot målet egen försörjning.

Efter 1 år ska 50 procent av deltagarna ha erhållit ett arbete, påbörjat eller sökt utbildning eller stå till arbetsmarknadens förfogande.

För parterna

Samverkan mellan parterna ska fungera så att deltagarens behov av samordnade insatser uppfylls. Deltagandet ska på sikt innebära en samhällsekonomisk vinst.

För Samspelets Futuro

Uppdraget utförs i enlighet med styrelsens beslut.

Möjlighet ska kunna erbjudas deltagaren gällande kvalificerade bedömningar som t.ex. neuropsykologisk utredning samt funktions- och arbetsförmågebedömning. Samtalsstöd, kognitiv beteendeterapi (KBT) alternativt annan terapi, hälsobedömning, friskvårdsinsatser etc. är andra möjligheter som ska kunna erbjudas inom projektet liksom arbetsträning/praktik i reell miljö

Målgrupp

Deltagare i projekt Futuro är personer med komplex psykisk, fysisk och/eller social problematik, vilka har behov av samordnade resurser och coachning för att uppnå egen försörjning.

Projektid

Projektet som helhet startade med deltagare i november/december 2008 i Karlstad och i oktober/november 2009 i Kristinehamn och Grums.

Beräknad deltagartid är maximalt 1 år (några har deltagit någon månad längre).

Ålders-och könsfördelning

58 procent av deltagarna är kvinnor i de båda projekten.

När det gäller Karlstad, där huvuddelen är personer mellan 20 -30 år, är fördelningen 48 procent kvinnor och 54 procent unga män. Genomsnittsålder vid avslut i projektet för Karlstad är 25,8 år. För deltagarna i urvalet uppgår genomsnittsåldern till 25 år.

I Kristinehamn och Grums är åldersspannet 20 – 60 år och där är fördelningen 70 procent kvinnor. Genomsnittsålder vid avslut i projektet i Kristinehamn/Grums är 33,5 år. För urval deltagare uppgår genomsnittsåldern till 36 år.

Urval

Utgångspunkten är att göra en totalstudie. Urvalet har skett under januari till mars månad 2011.

Av de personer som deltar i utvärderingen av payoff har huvuddelen avslutats under våren 2011. Antalet för Karlstad uppgår till 13 personer och för Kristinehamn/Grums till 15 personer.

Antalet deltagare i de båda projekten är begränsat varför det i vissa fall har varit svårt att få till beräknat antal uppföljningar. Några personer har lovat att delta i utvärderingen men sen inte dykt upp vid avstämd tid. Någon har svara att det "inte blir rätt när vi tar kontakt med dem igen"

Två deltagare, som nu har lönebidragsanställning, vägrar att delta i utvärderingen.

Arbetsmodell/metodik, resurser – och samverkan

Remittering till projekten har skett via handläggargrupper. Där finns de fyra parternas handläggare representerade och beslutar i samråd om en person ska delta i projekten eller om parterna i ordinarie samverkan kan hjälpa personen vidare med åtgärder.

Personen har dessförinnan skrivit under ett samtycke innan "ärendet" lyfts i gruppen. Personen är informerad om verksamheten och bedöms vara motiverad, i behov av samordnad rehabilitering samt hjälpt vidare av att delta i projektet

Bedömningsgruppen är handläggargruppen tillsammans med samordnare i projektet = samråd/samverkansteam. Ett inskrivningsmöte sker hos projektsamordnaren där remitterande parts handläggare deltar tillsammans med den remitterade.

Det är frivilligt att delta. I remissen ska remittenter kryssa i om personen är motiverad att delta. Det är dock inte alltid som "ikryssad motivation" visar sig efter inskrivningen i projektet. I vissa fall kan deltagaren se det som "tvingande" då remitterande handläggare inte kan erbjuda något mer passande.

Arbetet bygger på individens behov av åtgärder i en samordnad rehabilitering för att närma sig målet egen försörjning. Den individuella handlingsplanen görs upp i dialog med deltagaren och styr mot målet. Planen innehåller aktiviteter både enskilt och i grupp där den individuella valmöjligheten styr utifrån ett lösningsfokuserat förhållningssätt enligt case-managementmetoden. I planen finns möjlighet till olika utredningar, vilket även innefattar neuropsykologisk, samtalsstöd med olika inriktning. Olika aktiviteter erbjuds deltagare i form av fysisk aktivitet, basal kroppskänedom, inspirerande måleri, omvärldskunskap, motivation och självkänsla, jobbsökaraktivitet samt trädgårdsterapi.

En stegförflyttning mot målet, med uppföljning minst var tredje månad med remittenten, utvärderas tillsammans med deltagaren med diskussion om fortsättning i projektet eller inte.

Typfall

Deltagaren Olle remitteras in via handläggargruppen genom samrådet/samverkansteamet.

Olle, remittenten och samordnaren träffas i ett inskrivningssamtal där motivation, möjligheter och upplägg diskuteras.

Nästa möte är med samordnaren där syfte och mål diskuteras utifrån deltagarens individuella behov. En plan görs tillsammans vilket oftast kräver att samordnaren träffat personen några gånger. Vad behöver deltagaren individuellt och vad kan ske i grupp?

Uppföljning med remittenten och deltagaren sker efter deltagande i 3 månader med diskussion om stegförflyttning samt diskussion om nästa steg. Vad behövs fortsättningsvis för att nå målet?

Efter 6 månaders deltagande ska personen helst vara i fas att kunna närma sig arbetsmarknaden genom arbetsförmågebedömning, arbetsprövning, studievägledning m.m.

Arbetslinjen finns hela tiden med i projektet men individuell hänsyn tas i vilken omfattning och när man ska övergå mer och mer från kartläggning/utredning tillsammans med stöd mot den praktiska delen.

Jobbcoachen kommer in tidigt i arbetet men tar över mer och mer när personen ska ut på praktik eller studier.

Stegförflyttningen och den individuella planen styr fortsättningen mot målet egen försörjning.

Om ingen stegförflyttning sker alternativt att deltagaren mår allt sämre av att delta i projektet sker en prövning av om ett avslut ska ske eller inte med då återremittering till remittenten.

Utbildning och erfarenheter hos den utförande personal och vilken aktör de representerar samverkan, samlokalisering, gemensamma värderingar, arbete över och mellan ”stuprören”?

Utförande personal är socionom, beteendevetare, personalvetare samt arbetskonsulent med erfarenhet att arbeta med personer med psykiska funktionsnedsättningar.

Arbetet sker i aktivt samarbete med ordinarie aktörer hos parterna. Köp av tjänst sker hos speciella funktioner enligt avtal.

Uppföljningen sker med involverade parter ordinarie handläggare där även fler parter än den/de remitterande kopplas in tidigt för att nå en samsyn om vilka åtgärder som behövs.

Verksamheten bedrivs i egna lokaler hyrda av förbundet. Deltagaraktiviteter i grupp sker på även andra platser. Många av uppföljningsmötena sker i Samspelets lokaler vilket är en miljö där deltagarna trivs.

Den gemensamma värderingen är att personer som får rätt stöd kan öka sina möjligheter att nå egen försörjning. Att tro på personens förmåga till hundra procent är utgångspunkten innan annat bevisats.

Arbete över och mellan stuprören är utgångspunkten. Tyvärr sätter den egna partens lagstiftning fler gränser, vilka inte borde finnas i samverkan.

Det är lättare att prata samverkan i teorin då alla välvilligt vill lösa problemet. Men när det kommer till vem som ska "tänja på ramen" så uppstår ofta problem där egna lagstiftningen råder istället för samverkan.

Socioekonomisk analys

Synsätt

Det övergripande synsättet är deltagaren i fokus.

Samspelets vision

Tillsammans utvecklar vi dina starka sidor - alla vill och kan med rätt stöd!

Samspelets värdegrund

Alla medborgare i de ingående kommunerna har lika rätt till samordnad arbetslivsinriktad rehabilitering hos Samordningsförbundet Samspelet.

Det salutogena synsättet präglar verksamheten vilken utgår från personen befintliga förmågor i en individuell handlingsplan mot målet egen försörjning.

Tyvärr tar det patogena över vid många tillfällen då deltagarens medicinska rehabilitering innebär att deltagaren är i fas för en arbetslivsinriktad rehabilitering.

Påpekas skall att det är mycket enklare för chefer och handläggare att se och bejaka deltagarens behov när alla sluter upp i gemensamt möte tillsammans med deltagaren. Dock kommer den egna myndighetens perspektiv fram när alla går hem på sin kammar och funderar utifrån sin lagstiftning istället för utifrån en helhetslösning för deltagaren.

Strukturer

Som Samordningsförbund har vi en unik situation att ha en flexibel organisation för deltagaren inom förbundet.

Tyvärr är det ekonomin som styr även detta arbete med pinnar.

Alla vill ha information om hur många deltagare? Får de jobb? Vad blir det av dem? Kommer de tillbaka till remittenten? Varför har ni inte lyckats fixa jobb till den här personen? Har försörjningsstödet nivå sänkts genom att förbundet arbetat med deltagaren?

Vi har både ekonomiska och personella resurser att stödja deltagare mot målet egen försörjning. MEN det är deltagarens motivation, förmåga, medicinska situation mm som också styr om personen kan nå målet. Vi kan ha hur mycket resurser som helst men är inte deltagaren med på banan så spelar resurserna ingen roll.

Informationen om Futuro från handläggare ute hos parterna till den presumptive deltagaren är oerhört viktig för fortsättningen in i Futuro. T.ex. några känner sig tvingade att delta för att få sitt försörjningsstöd, inte för att få en möjlighet att över tid kunna ha egen försörjning.

Styrsystemet i Futuro för deltagaren är att hon/han ska göra en stegvis förflyttning mot målet där utvärdering ska ske var tredje månad tillsammans med den som remitterat personen till Futuro.

Styrsystemet för verksamheten är att det finns ekonomiska resurser att köpa de tjänster som behövs i den individuella handlingsplanen. Ekonomin ger ju också begränsningar i hur många personer som kan finnas anställda i projektet och leda deltagaren mot målet.

En annan styrning är upphandlingsregler, vad som kan användas i parternas ordinarie resurser samt om den kompetens vi eftersöker går att köpa externt t.ex. arbetsterapeutiska insatser för att bedöma arbetsförmåga.

Uppföljning och utvärdering sker kontinuerligt både kring deltagaren själv samt hans/hennes roll i verksamheten och vad verksamheten kan bidra med. Numeriska värden redovisas hela tiden. Utvärdering sker kontinuerligt på deltagarplanet men även kring projektet då vi hela tiden utvärderar, analyserar samt försöker komma tillrätta med svagheter samt försöker ”ordna det som behövs” för deltagarens bästa.

Handläggargrupperna och beredningsgruppen säkrar för att deltagaren ska stödjas utifrån en helhetssyn då kompetens och hjälp kan tas från alla parter.

Metoder

Arbets sättet är kunskapsbaserat utifrån de utbildningskompetenser som samordnarna har samt deras tidigare arbetserfarenhet. Inhämtning av kunskap har skett från liknande verksamhet samt från andra samordningsförbund.

Forskning finns bakom vissa arbetssätt som vikten av kognitivt och lösningsfokuserat förhållningssätt, case-management och supported employment. Erkännas skall att ingen av oss har fokus på att hålla sig ajour med ny forskning.

Om vi inte besitter en multikompetens inom förbundet så försöker vi köpa tjänster så att behovet fylls.

Deltagaren svarar på olika tester/enkäter vid olika tillfällen. Självsfattning, självbild och projektuppfyllelse via QPS-är några punkter.

Vi har diskuterat ASI, ICF, SF36 och andra instrument men inget har känts riktigt relevant.

Strukturella förutsättningar

Vi försöker arbeta för långsiktiga lösningar för deltagaren. Tyvärr uppmuntrar inte alltid kringliggande system för detta. För socialen är det bra om personen kommer ut i en bidragsanställning på max 1 år så att A-kassereglerna sedan är tillämpliga och att man ser en minskning av försörjningsstödet.

Man vet dock att det inte dröjer så länge innan personen är åter i försörjningsstöd.

Det känns som man flyttar individen efter pengarna istället för att se till individens bästa.

Förbundets syn är ju att ordna praktik dit det är möjligt att senare få en anställning i framtiden i en hållbar lösning över tid.

En långsiktighet i förbundens budget skulle vara en trygg grund att stå på. Nuvarande system innebär att vi först i mitten av november vet budgeten för nästkommande år. Våra verksamheter riktar sig till personer med behov av stöd under längre tid, därför innebär nuvarande system stora svårigheter för en långsiktig planering med individen i fokus.

Parterna samverkar jättebra på pappret och i olika möten. Men i den praktiska verkligheten så finns det många diken som behöver fyllas igen för att få en legitim samverkan som håller.

Att leda samverkan är ingen enkel uppgift. Vi pratar, men att få till en vardag där samverkan fungerar utifrån deltagarens behov.. ja dit är det en bit kvar.

Rollen som ansvarig i ett förbund är mycket ensam och ofta får man, istället för att driva samverkan med parterna, försvara förbundet och den verksamhet som bedrivs för deltagarna.

Förbättringsområden

1. Vissa personer är inte så rustade att de klarar att delta i projektet. Det beror ofta på att personen inte är medicinsk färdigbehandlad. Likaså finns ett flertal personer ” som bara suttit hemma på nätterna framför datorn” vilket innebär att deras nivå handlar om mycket basala behov och att de har *lååångt* kvar till arbetsmarknad och egen försörjning.

Dessa personer klarar inte de krav som är ställda i projektet (50 procent i praktik/arbete/studier efter ett år i projektet där stegförflyttning ska ske var tredje månad).

Hur kan vi sörja för att dess personer får rätt stöd?

Behovet av förrehabilitering innan projektet har framkommit som en förbättringspotential.

2. När en deltagare avslutas i projektet så behövs mycket stöd till personen i fortsatt praktik/studier alternativt subventionerad anställning. Idag ser vi ett tapp när personen avslutas trots att projektet bidrar med visst efterstöd.

Behovet av utveckling av arbetsmetoder för att säkra att det inte blir ett stort gap vid avslut av projektet, i överlämnandet till annan part, är stort.

3. Förbundets verksamhet är ALLAS ANSVAR! Det är inte bara vi som arbetar direkt i verksamheten som är ansvariga för att allt ska fungera utan det är alla parter och dess medarbetare som är ansvariga.

Framgångsfaktorer

1. Den samordnande funktionen med en kontakt som är spindeln i personens individuella handlingsplan utifrån case-management.

2. Att man som samordnare ser personen i många olika situationer genom de aktiviteter som deltagaren har i sin handlingsplan. Genom att träffa personer flera gånger per vecka ser samordnaren ofta det ingen annan haft möjlighet att kunna se. Till slut kommer dolda problem upp i dagen och personer kan få rätt stöd.

Samordnaren ger inte upp utan återkommer ständigt till deltagaren med budskapet att jag finns här för dig, jag ser dig och vill vara ditt stöd.

3. Samordningsförbund är ingen myndighet vilket ger ett mer avslappnat förhållnings sätt för deltagare. De trivs i våra lokaler och verksamheter. Det kan i sin tur ibland innebära en inlåsningseffekt vilket vi jobbat mycket på under hösten.

4. Deltagarna får träffa personer med liknande problematik vilket stärker att man inte är ensam i sin situation. Grupptillhörigheten bidrar till den egna utvecklingen genom gruppens dynamik i samtal och action.

Kommentarer/övrigt

Flera av deltagarna har mått mycket dåligt under flera år före det år som vi begärt in uppgifter ifrån. T.ex. en person på 28 år har sökt inom psykiatri samt legat inne flera gånger fram till för något år sen då personen tyckt att given behandling inte hjälpt och därför inte orkat söka vård längre. Personen kan ha gått i flera år och "bara fått sitt försörjningsstöd" utbetalat då hon/han anses för dålig för något annat. Sen finns Futuro! Dit kan man i alla fall remittera som en sista utväg. Personens sista år kanske består i att isolera sig från omvärlden. Därför finns inga kostnader att ta upp i vår sammanställning.

Svårigheter finns i bedömningen "normal handläggartid på socialtjänsten". Detta beroende på dels handläggarens egen bedömning men inte minst på att det gäller personer från 3 kommuner och där kommunerna har mycket olika nivå på vad man gör eller inte gör med försörjningsstödstagaren. Någon kommun "betalar bara ut Futuro-stöd" medan annan kommun har hårda krav samt egen verksamhet för att stödja personen mot egen försörjning. Här spelar kommunstorleken stor betydelse.

Arbetet i projektet har bedrivits i samverkan med övriga parter. Den som remitterat är hela tiden med i deltagarprocessen genom gemensamma uppföljningsmöten minst var tredje månad. Ärligt nog kan man säga att vi lärt oss att samverka mer och mer allt vad tiden gått. Vi har också identifierat områden där en förbättring måste ske.

Arbetsmodellen har inte implementerats i någon verksamhet. Däremot tar handläggare och chefer från de olika parterna del i verksamheten och dess resultat vilket innebär spridning av arbetsmetoder och tänk där alla får ge och ta av varandras erfarenheter.

Futuro Karlstad genomgick en ettårsutvärdering vilken gav indikationer och förslag på förändringar vilka genomfördes under hösten 2010.

Bilaga 2.

Kompletterande tabell, samhällsekonomisk utvärdering

I tabell 6 redovisas intäkterna på kort sikt uppdelade i finansiella och reala effekter för kommunen och landstinget. Uppgifterna avseende de totala värdena i tabellerna gäller de 15 deltagare som ingått i utvärderingen. Även om urvalet av deltagare som ingått i utvärderingen skett slumpmässigt gäller medelvärden och nyckeltal i första hand urvalet och inte hela verksamheten. De max och minvärden som anges avser lägsta och högsta värde på kort sikt på individnivå.

Tabell 6. Intäkter på kort sikt, finansiella och reala effekter för kommun och landsting.

	Kort sikt, ett år	Maxvärde på individnivå	Minvärde på individnivå	Medelvärde
Kommunen, <i>varav</i>	384 835 kr	151 802 kr	-10 293 kr	25 656 kr
ekonomiskt bistånd	182 400 kr	76 000 kr	0 kr	12 160 kr
skatt	80 032 kr	46 834 kr	-21 239 kr	5 335 kr
omsorg och handläggning	122 403 kr	30 000 kr	0 kr	8 160 kr
Landstinget, <i>varav</i>	198 812 kr	75 642 kr	-4 686 kr	13 254 kr
skatt	36 449 kr	21 324 kr	-9 650 kr	2 430 kr
sjukvård	162 363 kr	69 100 kr	0 kr	10 824 kr

Bilaga 3.

Vad är NyttoSam?

Modellen NyttoSam har sitt ursprung i ett annat samhällsekonomiskt verktyg, SamPop. Under år 2007 tog payoff över rättigheterna till SamPop från Arbetslivsresurs.

Bilaga 3.

Vad är NyttoSam?

Modellen NyttoSam har sitt ursprung i ett annat samhällsekonomiskt verktyg, SamPop. Under år 2007 tog payoff över rättigheterna till SamPop från Arbetslivsresurs. SamPop togs ursprungligen fram av Samhall Resurs för ca 10 år sedan. Därefter har modellen vidareutvecklats och uppdaterats och fått namnet NyttoSam. En del av modellen avser programvara, som kontinuerligt uppdateras med förändringar av skatter, ersättningar, normkostnader o s v.

Med stöd av NyttoSam genomför payoff utvärderingar och analyser av projekt och verksamheter, som syftar till att minska utanförskapet i samhället och som skall leda till att individernas självförsörjningsgrad ökar. Uppdraget inbegriper utbildning riktad mot uppdragsgivaren, support under uppgiftsinsamlingen, ev. delrapporter samt en slutrapport som redovisas direkt hos kund.

Kortfattat fungerar programmet på följande sätt: genom att kartlägga en individs livs- och försörjningssituation FÖRE en åtgärdsperiod och sedan jämföra detta med motsvarande situation EFTER åtgärden beräknar NyttoSam de ekonomiska effekter som uppstått. Effekterna beräknas för såväl samhället som helhet, som för olika aktörer. De aktörer som redovisas separat i programmets standardversion är kommun/stad, landsting/region, försäkringskassa, arbetsförmedlingen, övrig stat, staten totalt, försäkringsgivarna och individen själv.

Nyttosam ska ses som ett verktyg, som visar storleksordningen på utfallet av de vidtagna åtgärderna för samhället och respektive aktör. Utfallets precision är till stor beroende av kvaliteten på inmatade uppgifter – ju bättre underlag desto säkrare att utfallet är pålitligt.

Programmets struktur bygger på de lagar, regler och system som gäller i dagens samhälle samt ett antal antaganden och avgränsningar. Skattelagstiftningen, socialförsäkringssystemet, standardkostnader för olika offentliga tjänster, högkostnadsskydd samt regler för olika arbetsmarknadsåtgärder är några av de delar som ingår i programmet.

Trots programmets solida och matematiskt korrekta karaktär vill vi inom payoff betona att alla de ekonomiska konsekvenser, som är kopplade till en individs rehabilitering är svåra att identifiera, mäta och beräkna. Särskilt komplicerat är att beräkna det ekonomiska värdet av ”mjuka” s.k. ”icke-ekonomiska” effekter, som förhöjd livskvalitet, bättre hälsa, minskat lidande m.m. Vi har därför valt att inte ta med sådana effekter i våra kalkyler. Den marginella osäkerhet som finns i programmets utfall gör att vi avrundar de beräknade värdena till jämna tusentals kronor.